

cur non investigant quis tantum crimen commiserat, utpote qui commune sigillum civitatis violaverit? Et cur tantam segnitiam militum in te tanti momenti impostam relinquunt apud Præsidem? Tandem ex eo quod copiosam pecuniam dant militibus ut dicant corpus Christi foratum fuisse à Discipulis inde convincuntur, pro certo Christi resurrectionem habuisse; nam aliter tantam pecuniam ad componendum mendacium militibus non dedissent.

40. Tertiò novissimè, ac pulchrè rem explicat D. Ambrosius ser. 15. *Rapitur Christus à vigilantibus discipulis, à dormientibus perditur Pharisæis; sicut mentiendo ipsi confessi sunt, dum custodias ponerent sepultura, post resurrectionem Domini dicentes: Quia discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt eum, nobis dormientibus. Unde spiritualiter intelligimus, quia Christus omnes dormientes perdit, vigilantes invenit.* O mendacium moralissimè architectum veritatis ad ædificationem fidelium, & nescientes, quæ dicunt, verum nobis dant documentum; dicunt enim: *Quia nobis dormientibus, venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum. Qui venit, & furtum facit, in vigilia est. Unde spiritualiter intelligimus, quia Christum omnes dormientes perdunt, vigilantes invenit.*

41. Quartò Rupertus in e. 8. Osee, ait: *Cum consultarent, & per pecuniam obtinerent, quatenus verbum hoc divulgaretur, furati sunt nobis dormientibus, sciebant, & conscientiam intus refraganem audiebant, quia non est verum. Postquam sic peccaverunt, non veritatem ignorando, sed mendacium excogitando, jam mundari non poterunt, jam non remittitur eis in hoc sæculo, neque in futuro. Et cur hoc crimen dicitur à Rupertus inexpiabile? Quia illi ex se cum verita-*

rem scirent, hoc mendacium fabricaverunt, ac confinxerunt, quo se, & alios deciperent, & inde irreparabiliter peccant, quia sciens veritatem Dei, ex se deceptionem, & mendacium componunt, ac confingunt, quo decipere nituntur ipsum Deum, ejusque magna occultere.

Ad Israëlitas deplorans, clamat Osee 8. n. 5. *Usquequò non poterunt emundari? quia ex Israël ipse est: artifex fecit illum, & non est Deus.* Multa, & varia idola coluerunt Israëlitas, à quo scelere mundati, & expurgati sunt: At ubi Jeroboam fabricavit duos vitulos aureos, quos proponens populo clamavit, dicens: *Hi Dii tui Israël, qui eduxerunt te de terra Egypti;* Reg. 12. n. 28. Si sub tam execrabili scelere perierunt, ut nunquam ad salutem reducerentur, cur hoc crimen irreparabile extitit? *Quia ex Israël ipse est: artifex fecit illum.* Quia etiam alia idola fuerint emendicata à genibus? tamen hoc idololatriæ crimen fuit propria Israëlitis inventio, quod fabricatus est, ut tanto mendacio universum populum deciperet. Rupertus ait: *Cum interrogando dicit usquequò non poterunt emundari, subaudi vult, in æternum; & causam reddit, cur in sempiternum non poterunt emundari: quia ex Israël ipse est, inquit, artifex fecit illum. Incurribilis enim est ille, qui non per ignorantiam in mendacium cadit, sed per malitiam de corde suo mendacium confingit. Quicunque talis est, reus est æterni delicti, quia ex seipso est, quod facit, aut dicit, non ab alio seductus, sed de corde suo seductionem confingens. Qui ex propria mente seductionem confingit, ac componit, mendaciter coram Deo ambulat; & sibi parat immedicabile damnum, ac inexpiabile malum.*

Irreparabiliter peccat, quia sciens veritatem Dei, ex se deceptionem, & mendacium componunt, ac confingunt, quo decipere nituntur ipsum Deum, ejusque magna occultere.

42. Osee 2.

Fabricator malorum in expropiabilis est. Rupertus.

ADDITA

ADDITAMENTUM

IN

DIVUM MARCUM.

PRÆFATIUNCULA.

DE D. Marci excellentiâ ac majestate ejus Evangelii dixi tom. 1. in Evangelia, in præmio q. 4. & tom. 1. in Apocalypsim cap. 4. q. 29. & notandum, quod D. Marcus totus est in proponendâ summâ Reigeste, unde non servat ordinem, sed prius facta, posterius enarrat, & vice versa, pro quo audiendus est D. Hieronymus Præfatione in Matthæum & ait: Secundus Marcus, interpres Apostoli Petri, & Alexandria Ecclesiæ primus Episcopus, qui Dominum quidem salvatorem ipse non vidit, sed quæ Magistrum audierat prædicantem, juxta fidem magis gestorum narravit quam ordinem.

Et cum revera ita est, ut scribit D. Augustinus lib. 2. de Consensu Evangelist. D. Marcus brevior est Matthæi: majorique ex parte illius compendiat; Paucæ hic notanda veniunt, quia pleraque jam explicata sunt apud Matthæum, quæ ex locis ad marginem citatis, & ex argumento uniuscujusque capituli deprehendet lector; ideo hic breviter habemus, ut & communiter omnes interpretes.

CAPUT PRIMUM.

INITIMUM Evangelii Jesu Christi Filii Dei. 2. Sicut scriptum est in Isaiâ Prophetâ. Ecce ego mino Angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. 3. Vox clamantis in deserto! Parare viam Domini, rectas facite semitas ejus. 4. Fuit Ioannes in deserto baptizans, & prædicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum. 5. Et egrediebatur ad eum omnis Judæa regio, & Ierosolymitæ universi: & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua. 6. Et erat Ioannes vestitus pilis cameli, & zonâ pellicæ circa lumbos ejus: & locustas, & mel sylvestre edebat. Et prædicabat dicens: 7. Venit fortior me post me: cujus non sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. 8. Ego baptizavi vos aquâ, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto. 9. Et factum est: in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ: & baptizatus est à Ioanne in Iordane. 10. Et statim ascendens de aquâ, vidit cælos apertos, & Spiritum tanquam columbam descendantem, & manentem in ipso. 11. Et vox facta est de cælis: Tu es filius meus dilectus, in te complacui. 12. Et statim Spiritus expulit eum in deserto. 13. Et erat in deserto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & tentabatur à Satana, eratque cum bestiis & Angeli ministrabant illi. 14. Postquam autem traditus est Ioannes, venit Iesus in Galilæam prædicans Evangelium regni Dei. 15. Et dicens; Quoniam impleto est tempus, & appropinquavit regnum Dei; penitete, & credite Evangelio. 16. Et præteriens secus

Sylveira in Evang. Tom. VI.

A a mare

278 Additamentum in D. Marcum.

mare Galilææ, vidit Simonem, & Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare (erant enim piscatores.) 17. Et dixit eis Jesus, venite post me, & faciam vos fieri pisces hominum. 18. Et protinus relictis retibus, secuti sunt eum. 19. Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem ejus, & ipsos componentes retia in navi. 20. Et statim vocavit illos, & relicto patre suo Zebedæo in navi cum mercenariis secuti sunt eum. 21. Et ingrediuntur Capharnaum, & statim sabbathis ingressus in Synagogam, docebat eos. 22. Et stupebant super doctrinæ ejus, erat enim docens eos quasi potestatem habens, & non sicut Scribæ. 23. Et erat in Synagoga eorum, homo in spiritu immundo: & exclamavit. 24. Dicens, quid nobis, & tibi Jesu Nazarene: venisti ante tempus perdere nos? scio, qui sis, sanctus Dei. 25. Et comminatus est ei Jesus, dicens, obmutescere, & exi de homine. 26. Et discerpens eum spiritus immundus & exclamans voce magna, exiit ab eo. 27. Et mirati sunt omnes: ita ut conquirerent inter se, dicentes, quidnam est hoc? quænam doctrina hæc nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis imperat, & obediunt ei? 28. Et processit rumor ejus statim in omnem regionem Galilææ. 29. Et protinus egredientes de synagoga, venerunt in domum Simonis & Andree cum Jacobo, & Joanne. 30. Decumbebat autem locus Simonis febricitans: & statim dicunt ei de illa. 31. Et accedens elevavit eam apprehensa manu ejus, & continuo dimisit eam febris, & ministrabat eis. 32. Vespere autem facto cum occidisset Sol, afferebant ad eum omnes male habentes, & dæmonia habentes. 33. Et erat omnis civitas congregata ad januam. 34. Et curavit multos, qui vexabantur variis languoribus: & dæmonia multa eiciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum. 35. Et diluculo valde surgens, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat. 36. Et profectus est eum Simon, & qui cum illo erant. 37. Et cum invenissent eum, dixerunt ei, quia omnes quærunt te. 38. Et ait illis, eamus in proximos vicus, & civitates, ut, & ibi prædicem: ad hoc enim veni. 39. Et erat prædicans in synagogis eorum, & in omni Galilæa: & dæmonia eiciens. 40. Et venit ad eum leprosus, deprecans eum: & genu flexo dicit ei: Si vis, potes me mundare. 41. Jesus autem misertus ejus extendit manum suam, & tangens eum, ait illi, volo, mundare. 42. Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mandatus est. 43. Et comminatus est ei, statimque ejecit illum. 44. Et dicit ei, vide nemini dixeris: sed vade, ostende te principi Sacerdotum; & offer pro emundatione tua, quæ præcepit Moyses, in testimonium illis. 45. At ille egressus cepit prædicare, & diffamare sermonem; ita ut jam non posset manifestè introire in civitatem, sed foris in desertis locis esse, & conveniebant ad eum undique.

ARGUMENTUM
Cum Remissionibus.

- Primò Vers. 1. Apponitur admirabile exordium Evangelii Marci; quod hic est explicandum.
- Secundò Vers. 3. Describitur Joannis Baptistæ prædicatio, & vitæ austeritas: quod explicatum tom. 1. lib. 3. cap. 1.
- Tertiò Vers. 9. Christi Baptismus, & vox Patris de cælo lapsa. Explicavit tom. 1. lib. 3. cap. 2. De quo aliqua dixi supra Matth. 3.
- Quartò Vers. 12. Describitur Christi jejunium ejusque tentationes; quod explicavi tom. 1. lib. 3. cap. 3.
- Quintò Vers. 14. Refertur Christi prædicatio, vocatioque Petri, Andree, Jacobi, & Ioan-

nis, & de hoc etiam dixi supra Math. 4. & tom. 2. in Evangel. cap. 8.

Sextò Vers. 21. Ingitur Capharnaum, curat dæmoniacum; clamantibus dæmonibus, quid nobis, & tibi Jesu Nazarene? explicavi t. 2. cap. 22.

Septimò Vers. 30. Socrus Petri febricitans; ac aliorum plurimorum curatio explicata est tom. 2. cap. 22.

Octavò Vers. 40. Leprosi mundatio; qui & Christi mirabilia prædicat, de quo dixi tom. 2. cap. 10.

Quæ omnia explicavi citatis locis, appo-
sito, adducto ipso Marci Textu.

Initium

Cap. I. Initium Evangelii D. Marci. 279

Initium Evangelii D. Marci.

QUESTIO I.

Quare tam sublimè, & altè inchoat D. Marcus suum Evangelium?

1. Valde sublimè D. Marcus initiat suum Evangelium.

D. Chryf. Euthym. Theophyl.

Explicatur textus in germano Jesu.

A Christo venit, ut serenus homo celestibus societur.

D. Chrysol.

1. Valde altè initiat suum Evangelium D. Marcus: nam D. Matthæus statim in suo exordio describit Genealogiam, eumque filium Abrahamæ, & Isaac dicit. At D. Marc. statim in suo exordio eum prædicat, ac nomina filium Dei: *Initium Evangelii Jesu Christi filii Dei*: & statim apponit Evangelistæ testimonium Joannis clamantis, ac testificantis Christum. Unde D. Chrysol. hom. 1. in Marcum, D. Euthym. Theophylact. Hi dicunt intentionem nostri Evangelistæ fuisse ostendere Joannem Baptistam, fuisse finem veteris testamenti, & initium novi testamenti: Tamen simpliciter dicendum existimo, quòd noster Evangelistæ intendit narrare exordium prædicationis Christi D. & ante illud præmittit testimonium, quod magnæ autoritatis erat apud omnes, ut Joannis.

2. *Initium Evangelii Jesu Christi*: Multi Recentiores dicunt, quod hoc ponatur tanquam titulus libri, sed hoc non bene cohæret; nam *Initium Evangelii Jesu Christi*, ecce titulus, & inde subsequitur, sicut scriptum est in Isaia propheta: Hæc non bene, & oppositè cohærent, sed ex ipso contextu aperte apparet, quòd sit una oratio continuata, ac successiva, & sibi connexa: ac sic dicitur. Ecce initium prædicationis Jesu Christi. & taliter se habuit, ac prædixit Isaia: Ante ipsum, nempe Christum, venit Joannes Baptista dans testimonium de Christo prædicantique poenitentiam, præparans suos auditores, ut fierent capaces Christi gratiæ, ac regni cælorum, Christi prædicatione, ac morte referendi: Hinc Joannes clamabit: *Poenitentiam agite: appropinquavit regnum cælorum*. Quæ prædicatio exiit initium prædicationis Evangelicæ initiata à Joanne, & perficienda, ac consumanda per Christum.

3. Et maximè notandum, quòd cum noster Evangelistæ dicat: *Initium Evangelii Jesu Christi filii Dei*: seu initium prædicationis Evangelicæ Jesu Christi, statim annectit testimonium Isaia, in quo appellat Joannem Angelum. Sicut scriptum est in Isaia propheta: *Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem meam*: Quid est; quòd cum noster Evangelistæ describat initium prædicationis Jesu Christi, statim adjungit Joannem Angelum appellatum. Sicut scriptum est, ecce ego mitto Angelum meum: ut exinde denotaretur, quòd per Christi prædicationem, ejusque Sacramenta, dabatur initium in mundo, ut homines jam non homines, sed Angeli per gratiam dicerentur, ac inter Angelos computarentur, & qui antea erant tanquam indomita, ac ferocia animalia, jam tanquam Angeli reputarentur, & inter Angelos tanquam inserti haberentur. D. Petrus Chrysol. serm. 89. ait. *Cum Christus Deus nasceretur in carne, Joannes Angelus est generatus in terris, ut in officia veritatis, officii celestibus misceretur*. De Christi adventu, ac gratiæ prodiit, ut terrena cum celestibus societur in Evangel. Tom. VI.

libus homines cum Angelis, in societatem venirent, imò in unitatem copularentur.

In illa mirabili fabrica templi fecit Salomon mare æneum, quod nitebatur super decem bases, & ait Textus 3. Reg. 7. n. 28. *Et ipsum opus basium, interrasse erat: & sculptura inter juncturas, & inter coronulas, & plethas, leones & boves, & Cherubim*. Magnum sanè est mysterium, quòd sub mari æneo illa animalia, leones, & boves & Cherubim sociantur? Unde inter tam diversa, tanta unitas? Hoc sanè de ipso mari æneo veniebat, in quo, ut est communis sententia, Baptismus Christianus significabatur, & à Sacramentis Christianis venit, ut homo, qui erat tanquam indomita fera, ac brutum animal, ex ipso baptismatis fonte tanquam angelus, ac Cherubin renascatur; cum eisque societur, ac uniat, Hinc de sacramento baptismi agens D. Zeno lib. 3. serm. 24. ait: *Cum omnium aquarum natura sit talis, ut eum in profundum susceperit homines vivos, evomat mortuos; aqua nostra suscipit mortuos, & evomit vivos, ex animalibus veros homines factos, ex hominibus in Angelos transiuros*: Hoc venit à Christo, ejusque Sacramentis, ut animalia homo posset transire in Angelum, cælestibusque spiritibus sociari.

Nato Christo in terris, apparet Angelus pastoribus, tantum bonum annuntians: *Et subito facta est cum Angelo multitudo militum celestium laudantium Deum*: Luc. 2. n. 13. Jam non unus Angelus, sed innumeri Angeli in terris procedunt, paucisque pastoribus se exhibent; illisque cum ingenti gaudio tantam felicitatem manifestant; & cur ad hoc tot Angeli? nonne ad hoc unus Angelus sufficiebat, vel tres, seu quatuor, ad quid tam ampla Angelorum multitudo: unus revera sufficiens extabat; At postquam Deus factus homo in terrâ apparuit, jam omnes Angeli in terra commorari affertant, universosque convocant, ut cum pastoribus, sen hominibus, sint, illisque ut boni nuntii appareant, tanquam illis obsequium præstantes Origenes tom. 1. in Ezechielem: *Obsequuntur salutis nostre Angeli, concessi sunt ad mysterium Filii Dei, & dicunt inter se, si ille descendit, & descendit in corpus si mortali indutus est carne, quid nos quiescimus? quid parcimus nobis? Eja, omnes Angeli descendamus de cælo, ideo, & multitudo militum celestium erat, quando Christus natus. Omnia Angelis plena sunt*. Cum Christus ad nos descendit, jam omnia plena sunt Angelis, quia omnes Angeli ad nos veniunt, cum hominibusque converlantur.

Agar apparet unus Angelus Genes. 16. n. 7 sicut & Gedeoni unus Angelus apparuit Judic. 6. n. 11. sicut & mari Samton alius Angelus. Jud. 13. n. 4. At verò Jacob fiunt Angeli obviam in numerabiles, quos ipse cum vidisset, dixit *Castra Dei sunt hæc*, Genes. 32. n. 2. Cur ergo ad alios tam pauci veniebant, tam verò copiosa multitudo Jacobo apparent? Rationem nobis innuit Gabriel Christum annuntians, ait: *Regna-bis in domo Jacob* Luc. 1. num. 33. Cum Christi sedes jam cernebatur in domo Jacob, non mirum, quòd certatim omnes Angeli ad ipsum veniant, cum in eo jam Christus denotetur, ac significetur.

4.

3. Reg. 7.

Ex Christo venit animalis homo Angelus societur.

D. Zeno.

Ex verbo Divino humanato omnes Angeli veniunt ad homines.

Origenes.

6.

Genes. 16. Judic. 6. Judic. 13. Gen. 32.

Christus in homines omnes Angeli veniunt ad hominem.